

Stukken voor de Redactie te zenden vóór den 15en der maand aan:	Redactie: G. D. DUURSMA.	Alle correspondentie te richten aan het Secretariaat
G. D. DUURSMA. Rijperkerk, post Hardegarijp (Friesland).	Girorekening No. 133550 - Rijperkerk (Fr.)	Adres: Mej. J. J. E. v. d. THOORN, Amalia van Solmsstraat 80. DEN HAAG.
Bestuur: A. F. H. BLIJNING, Voorzitter, Hohorst, Hamersveld; Mej. J. J. E. v. d. THOORN, Secretaresse, den Haag; G. D. DUURSMA, Penningmeester, Rijperkerk, post Hardegarijp (Friesland); M. W. B. VAN OOSTEN, Den Haag, de Ruyterstraat 18.		

HET SYSTEMATISCH OVERZICHT MET BESCHRIJVINGSSLEUTEL VAN BACKEBERG.

Naar aanleiding van het in het Jahrbuch der Deutschen Kakteen Gesellschaft „Cactaceae” Juni 1942 door Curt Backeberg gepubliceerde systematisch overzicht met beschrijvingsleutel, heeft de Heer M. W. B. v a n O o s t e n te ‘s-Gravenhage voor de op 19 Sept. j.l. gehouden ledenvergadering het voorstel gedaan dit overzicht te aanvaarden en in Succulenta toe te passen. Dit voorstel bleef op de ledenvergadering gehandhaafd, doch daarnaast werd een voorstel gedaan een commissie te benoemen, die het voorstel zal bestuderen en rapport uitbrengen. Volgens Art. 18 van het Huishoudelijk Reglement werden de voorstellen aan een referendum onderworpen met als uitslag, dat de meeste leden tegen het direct aanvaarden van de systematiek van Backeberg en voor het benoemen van een commissie stemden.

De Heer Dr. C. L. H a r d e r s te ‘s-Gravenhage was zoo welwillend zijn stembiljet van de volgende toelichting vergezeld te doen gaan, daarmede de meening van verschillende leden onder woorden brengend.

De vraag op welke wijze eenheid kan worden verkregen in de benaming der Cactaceae, zoowel in onze verzamelingen als in Succulenta werd actueel door het onlangs gehouden referendum. Het voorstel van het Bestuur tot het instellen van een commissie was mij een aanleiding te overwegen, welke taak er voor een dergelijke commissie zou zijn weggelegd.

Ofschoon de geheele nomenclatuur-quaestie één geheel vormt kunnen wij toch twee dingen goed onderscheiden:

In de eerste plaats zullen wij, om de gewenschte eenheid te bereiken ons moeten binden aan het volgen van bepaalde nomenclatuurregels. In de tweede plaats komt de vraag in hoeverre het gewenscht is zich te binden ten aanzien van het volgen van een bepaalde systematische indeeling.

Ten aanzien van het eerste punt lijkt overeenstemming zeer wel mogelijk. Indien men de in 1935 internationaal aanvaarde nomenclatuurregels onvoorwaardelijk opvolgt, komen reeds heel wat oudere, overbodig en onwettig geworden namen te vervallen en zal ook de schrijfwijze der behouden namen eenvormig worden. De eerste taak van een commissie moge dus zijn middelen aan te geven, waardoor het mogelijk wordt de wettig gepubliceerde namen bekend te maken, daar niet voor een ieder de betreffende literatuur toegankelijk is.

Ten aanzien van het tweede punt zullen de inzichten wel verdeeld zijn. Dit vloeit voort uit de moeilijkheden, die verbonden zijn aan het opstellen van een systematische indeeling van een plantengroep, waarvan onze kennis met den dag vermeerdert. De systematicus streeft naar een indeeling, die er geen twijfel over laat bestaan, dat soorten, die denzelfden geslachtsnaam zullen dragen, ook werkelijk in één groep tezamen hooren. Vraagt men een botanicus, wat nu eigenlijk een soort is, dan zou men ten antwoord kunnen krijgen: Die groep van individuen, die in kenmerken, welke den waarnemer belangrijk voorkomen, onderling en met hun nakomelingschap overeenkomen. In deze definitie schuilt dus een persoonlijk element, namelijk daar, waar het aan het oordeel van den waarnemer wordt overgelaten, welke kenmerken van overwegend belang zijn bij het opstellen van een soort. Men zal hierbij niet slechts moeten letten op de gedaante der plant, maar bovenal op de kenmerken van de bloemen en de bloemdragende organen, op de kenmerken der zaden en op die van de rijpe vrucht. Bovendien moet men dan nog letten op de overeenkomst met de nakomelingschap. Hiermede kan men echter niet volstaan.

Om te kunnen beoordeelen of een soort niet vroeger werd beschreven moet men alle reeds beschreven soorten kennen en dit niet alleen uit beschrijvingen, immers de oude soortbeschrijvingen waren wel eens minder scherp, maar vooral uit de aanschouwing van levend- en herbarium-materiaal. Door deze grondige kennis, die de systematicus zich zodoende verwerft van de soorten, zal het hem dan langzamerhand mogelijk worden, inzicht te verkrijgen in de mogelijkheid deze soorten te groepeeren en welke kenmerken voor

een zoo goed mogelijke groepeerings van belang kunnen zijn. Veranderingen in een systematische indeeling zullen dus mogelijk en noodzakelijk blijven, zoolang niet al het materiaal is verzameld en alle kennis omtrent de betreffende planten is vergaard. Vooral door de ontdekking van nieuwe soorten, zal het systeem steeds veranderingen ondergaan. Het is zelfs zeer wel mogelijk, dat zooveel feiten aan het licht treden bij de ontwikkeling van al deze kennis, dat zelfs de waardeering van het belang van sommige kenmerken voor de systematische indeeling geheel verandert. Een goede indeeling is dus waarschijnlijk nimmer het werk van één persoon en komt niet tot stand in een kort tijdsbestek in de geschiedenis van de kennis onzer planten.

De taak van de genoemde commissie zal dus tevens zijn om na te gaan of een bepaald, te aanvaarden systeem voldoende beloften in zich draagt voor het in zich opnemen van alle zich ontwikkelende kennis omtrent onze planten, zoodat voor een verstarring niet gevreesd behoeft te worden, en tevens op welke wijze Succulenta er toe zal kunnen bijdragen waarnemingen en inzichten, die van belang zijn, wereldkundig te maken.

HET LEEKENHOEKJE.

OVERWINTERING.

De overwintering van onze planten is een der vele moeilijke problemen van dezen tijd. Voor den geroutineerden liefhebber, die meestal beschikt over een verwarmbare kas, leverde de winter vroeger geen moeilijkheden op: ieder had zoo zijn eigen methode gevonden, die voor zijn omstandigheden tot goede resultaten leidde. Door het ontbreken van brandstoffen moeten ook deze bevoorrechten terug keeren tot hun beginstadium en de planten weer in huis laten overwinteren, doch nu met een aantal planten, dat veel te groot is voor het tafeltje voor het raam, waar de beginnersverzameling een plaats op had gekregen.

Zonder de huisgenooten te hinderen is het toch zeer goed mogelijk een flinke verzameling in huis onder te brengen, door het verdeelen van de planten over verschillende vertrekken. Meermalen zijn proeven genomen met het laten overwinteren van succulenten buiten in bakken, die goed konden worden afgedekt, doch de ondervinding heeft geleerd, dat slechts heel weinig soorten hiervoor geschikt zijn en een minder goede plaats in huis veiliger is dan de beste bak.

In den regel zullen we dit jaar slechts één kamer kunnen ver-

warmen, waarin ook de heele familie moet overwinteren, zoodat er dus niet veel ruimte overblijft voor de planten. Bovendien is de temperatuur in zoo'n kamer voor de meeste planten te hoog, zoodat we onze toevlucht moeten nemen tot een onverwarmd vertrek.

In den vorigen zeer kouden winter is gebleken, dat bijna alle cactussen en vetplanten heel goed den winter door kunnen komen, indien ze maar even vorstvrij staan. Wanneer het mogelijk is de planten een plaats te geven op de Zuid- of de Westzijde zullen zij in een onverwarmde kamer geen nadeel ondervinden. In vertrekken op de Oost- of de Noordzijde zijn de kansen slechter, daar bij strenge vorst de temperatuur daar vaak te veel onder het nulpunt daalt. Onder de cactussen kunnen de *Mammilaria's* het best tegen een koude standplaats.

Natuurlijk plaatsen wij onze planten zoo licht mogelijk, doch het is geen bezwaar, dat zij niet alle dicht bij het venster kunnen staan. Laat het licht in elk geval zooveel mogelijk op de toppen der planten vallen. Door vroegtijdig harden kunnen succulenten geheel in rust zijn, wanneer zij binnen gebracht worden en dat is voor de meeste cactussen beslist noodzakelijk. In het algemeen hebben de vetplanten, in den winter het meeste behoefte aan licht, de groei van deze planten, voor een groot deel afkomstig van het zuidelijk halfmond, staat in den winter niet geheel stil, zoodat dus licht noodig is om een spilligen, onnatuurlijken groei te voorkomen. De groei der cactussen daarentegen staat in onverwarmde vertrekken zoo goed als geheel stil; zij zullen daarom ook met minder licht zonder schade den winter doorkomen.

Een factor van groot belang is de vochtigheidstoestand. In een kas is 's winters bij matig stoken het gieten meestal geheel onnoodig. In huis, waar de lucht veel droger is, zou het verkeerd zijn gedurende de wintermaanden geen enkelen keer te gieten. Vooral geënte planten verdragen een langdurig droog staan slecht; dikwijls worden de onderstammen dan geheel leeggezogen en zijn in het voorjaar niet meer aan den groei te krijgen. Voor het gieten zijn evenmin als in den zomer vaste tijden en hoeveelheden aan te geven. Als regel kunnen wij aannemen, dat de aarde nooit kurkdroog mag zijn, doch in geen geval mag ze nat gehouden worden, daar dit de planten bij warm of zonnig weer ontijdig aan den groei zou brengen, hetgeen, wanneer de thermometer daarna onder nul zou dalen de planten het leven kan kosten. Het bewaren van de juiste geringe vochtigheidsgraad wordt zeer bevorderd door de potten in turfmoalm te plaatsen.

Indien de buitentemperatuur het eenigszins toelaat is het goed zooveel mogelijk te luchten. Vooral de vetplanten hebben dit zeer noodig; in het bijzonder de Mesems en andere ultra-succulente vormen. Ook voor cactussen is frissche lucht een vereischte; al staan zij uiterlijk stil, innerlijk gaat het groeiproces door en bereiden zij zich voor op nieuw leven en op nieuwen bloei.

Enkele planten verdragen een onverwarmde overwinteringsruimte minder goed, daartoe behooren *Rhipsalis*, *Cephalocereus*, *Pilocereus* en *Lemaireocereus*, andere zooals *Echinocactus Grusonii* en corniger krijgen bij een koude standplaats vlekken, die eveneens kunnen voorkomen bij *gymnocalyciums*: die te koud hebben gestaan. Wij brengen dus deze planten in de verwarmde kamer en bedekken hen tegen het stof met een vel celophaan.

E. BOMMELJE.

WINTERBEHANDELING VAN MESEMBRYANTHEMA.

Wanneer ik op dit oogenblik (Nov. 1942) schrijf over de wijze, waarop *Mesembryanthemum*-soorten en vele andere succulenten in den winter moeten worden behandeld, dan ligt het voornamelijk in de bedoeling, met het oog op de moeilijkheden, welke er thans bestaan betreffende het vraagstuk van de verwarming der ruimten, waarin deze succulenten worden gehouden, eenige richtlijnen te geven.

Wanneer men de literatuur, welke er op dit gebied bestaat, nasaat en voor succulenten in het algemeen is het beste handboek, ook betreffende dit onderwerp, het bekende werk van *J a c o b s e n*, „die Sukkulenten”, op het meer speciale gebied van Mesems, het werk „*Mesembryanthema*” van *B r o w n*, *T i s c h e r* en *K a r s t e n*, dan stuit men direct op de zich thans voordoende moeilijkheden.

Om bijv. te blijven bij de *Euphorbiaceeën* en bij de *Mesembryanthema*: voor *Euphorbiaceeën* geeft *J a c o b s e n* op, dat deze een zeer zonnige en luchtige standplaats, in den winter niet boven 10 à 12 gr C., (sommige soorten ook wat warmer) eischen. Bij de, velen van ons welbekende, *E. obesa*, in mijne verzameling bevinden zich een 10-tal mooie 3-jarige exemplaren, wordt nog extra vermeld, dat deze fraaie, bijna kogelvormige *Euphorbia* in den winter droog en „matig warm” moet worden gehouden; onder „matig warm” zou ik hier, in verband met het boven vermelde, eene temperatuur van 10 à 15 gr C. willen verstaan.

Bij de bespreking van de cultuur der *Mesembryanthema* vermeldt

J a c o b s e n, dat deze in den winter in een verwarmbare, lichte ruimte ondergebracht moeten worden en wel bij een temperatuur, welke, al naar de soort, 10 a 15 gr C., soms ook minder, moet bedragen.

De eischen, welke door Brown, Tischer en Karsten aan de overwinteringstemperatuur van Mesembryanthea worden gesteld, zijn wat gematigder en er kan gemakkelijker aan worden voldaan; zij vermelden woordelijk het volgende: (ik neem dit in zijn geheel over, omdat de betrokken zinsneden ons reeds een duidelijke richtlijn geven voor de behandeling der planten in den komenden winter):

„De Mesembryanthea zijn niet winterhard. Ofschoon vele, op juiste wijze behandeld en afgehard, verscheidene graden vorst kunnen verdragen, is toch bij onze wintertemperaturen het buiten of in onverwarmde kassen overwinteren dezer planten uitgesloten. Wie een verwarmde kas heeft, kan daarin de planten met succes laten overwinteren. Anders moet de nauwgezette kweeker ze bijtijds in een kamer brengen, waar de temperatuur niet onder 0 gr C. daalt. Een kamer op het Zuiden geniet de voorkeur; waar dit niet mogelijk is, zijn ook wel kamers, die op een anderen kant gelegen zijn en in gewone omstandigheden niet verwarmd kunnen worden, voor dit doel te benutten. De planten moeten zoo licht mogelijk geplaatst worden, dus als het kan dicht bij het venster. De beste overwinteringstemperatuur is 5-10 gr C. Van bijzonder belang is het, om ook in den winter de planten voldoende frissche lucht te geven, hetgeen ook bij lichte vorsttemperaturen dient te geschieden. Men zij in dit opzicht niet al te angstvallig.”

Ziehier voor normale tijden en normale winters een buitengewoon navolgingswaardig voorschrift voor de winterbehandeling in minder dan 10 volzinnen!

Zelfs voor dezen abnormalen tijd met gebrek aan brandstoffen en voor een strengen tot zeer strengen winter liggen hierin goede raadgevingen opgesloten.

Nu zullen de omstandigheden voor de meesten van ons verschillend zijn; de eene succulentenkweeker zal bij gebrek aan schoorsteen in de kamers en beschikkende over een centrale verwarmings-systeem, waarbij het niet mogelijk is het water uit een deel der radiatoren en buizen af te tappen, nog zooveel brandstof hebben ontvangen, dat hij alle vertrekken vorstvrij en één kamer voldoende warm zal kunnen houden; een ander zal met zijne centrale verwarming alleen op dagen met vriezend weer kunnen stoken en

overigens zijn woonkamer met een kachel moeten verwarmen; weer een ander zal één kamer kunnen verwarmen en overigens, ook bij vriezend weer, alle andere vertrekken onverwarmd moeten laten; het verwarmen van kassen met vetplanten (en cactussen) zal wel tot de hooge uitzonderingen behooren. Aangezien het overwinteren in onverwarmde kassen in een normalen winter reeds uitgesloten is en we niet weten, welke lage temperaturen de a.s. winter ons zal brengen, zullen bijna alle succulenten-liefhebbers de planten in huis moeten brengen.

Dit zal lang niet altijd even gemakkelijk gaan; vooral het onderbrengen van vrij groote verzamelingen in één kamer of serre gaat met moeilijkheden gepaard.

Toevallig heb ik mij, wat mijne verzameling betreft, welke thans, volwassen exemplaren en zaailingen samen, in ca. 525 groote en kleine bloempotten wordt gekweekt, aan die jaarlijksche verhuizingen naar binnen (in den herfst) en weer naar buiten, d.w.z. in de onverwarmde kas (in het voorjaar) moeten aanpassen. In den herfst nl. wordt mijne geheele verzameling ondergebracht in ééne serre, welke in normale tijden door eenige radiatoren van de centrale verwarming verwarmd wordt. Alle potten staan nl., in fijn turfstrooisel ingegraven, in bakjes van 50 bij 30 cm, welke precies op de vensterbanken en op consoles, daarboven aan de raamkozijnen aangebracht, passen, zoodat deze bakken in 4 verdiepingen boven elkaar, de vensterbank mee geteld, vlak tegen de ramen kunnen worden aangebracht; de planten ontvangen, aangezien de serre op het Zuiden ligt, veel licht. Daar mijne verzameling zich in de laatste jaren nog al heeft uitgebreid en alle ramen met de, in 4 etages aangebrachte, bakken bezet waren geraakt, ben ik dezen winter nog tot den volgenden noodmaatregel overgegaan: ik beschikte nl. over een broeibak met één raam, rustende op pooten van ca. 1,25 M. hoog; een pracht broeibak, om daarin die succulenten, en vooral zaailingen te plaatsen, welke men dagelijks wil waarnemen; men behoeft zich over zoo'n broeibak op pooten niet in een diep hurkende houding neer te buigen, doch men kan op zijn gemak en rechtop staande door het glas den groei en den bloei der planten volgen. Deze broeibak, welke van zelfsprekend in den tuin een plaatsje had, is nu (zonder raam) in de serre gebracht, gevuld met turfstrooisel en volgezet met potten met Mesems; bovendien kon ik de hand leggen op een vervelooze, vrij waardelooze keukentafel; de randen hiervan zijn van een 10 cm hoog opstaand randje voorzien; ook deze vlakke imitatie broeibak zonder raam is met turf-

strooisel gevuld en biedt plaats aan de potten met Mesems, welke nog over waren. Op die wijze is mijne geheele verzameling in bedoelde serre ondergebracht en met het vrij vlak invallend licht in de wintermaanden hebben alle planten nog een vrij behoorlijke lichte standplaats. Gelukkig kan op vorstige dagen de centrale verwarming, zij het dan ook zeer zacht, worden aangezet en kan ik de geheele ruimte vorstvrij houden. Bij buitentemperaturen van -15 gr. tot -20 gr. C. was de temperatuur den vorigen winter in deze serre nog 4 à 5 gr. C. boven nul.

Aangezien bij niet vriezend weer in de aangrenzende kamer een kachel wordt gestookt en de deuren tusschen deze kamers en de serre des nachts open worden gezet. is bij niet vriezend weer de temperatuur 5 à 10 gr C. en overdag bij wat zonneschijn zelfs 10 à 15 gr. C.

Feitelijk is dit, gezien bovenstaand overwinterings-voorschrift van B r o w n, T i s c h e r e n K a r s t e n eene ideale overwinteringsruimte en al het invallende licht wordt zooveel mogelijk benut; ik kan deze methode, eventueel naar omstandigheden gewijzigd, dan ook sterk aanbevelen.

Succulenten-kweekers, die over een niet verwarmbare serre beschikken, doch de aangrenzende kamer bewonen, zou ik willen aanraden, de geheele verzameling op enige tafels in deze serre onder te brengen; overdag kunnen dan de planten, ook bij vriezend weer, rustig in deze serre op het Zuiden of het Westen, blijven staan. Vooral bij sterk vriezend weer neme men echter de moeite om tegen den avond deze tafels in de kamer over te brengen; den volgende ochtend worden ze weer in de serre geplaatst. Wie zijn verzameling goed door den winter wil brengen, zal zich nu eenmaal opofferingen moeten getroosten; ik zal de laatste zijn, die zegt, dat het gemakkelijk zal gaan. Op dezelfde wijze zal iemand, die over eene suite beschikt, zijne verzameling in de eene onverwarmde kamer kunnen plaatsen en de planken bij sterk vriezend weer des avonds kunnen overbrengen in de verwarmde kamer, waar zelfs, indien de kachel des nachts niet doorbrandt, de temperatuur toch wel boven nul zal blijven; voor het voortdurend heen en weer plaatsen, dat trouwens alleen bij sterke vorst zal behoeven te geschieden (men hange voor alle zekerheid een thermometer dicht bij en op dezelfde hoogte als de succulenten), zal het gemakkelijk zijn, alle potten op één of meer tafels te plaatsen, zoodat een dergelijke tafel met alle planten erop in één keer kan worden verplaatst; men zal daar natuurlijk de hulp van een tweeden persoon bij noodig hebben.

Er is gevraagd, of het zijn nut zou kunnen hebben, de planten in een terrarium te plaatsen; inderdaad zou dat met eene kleine verzameling wel kunnen geschieden; het voordeel daarvan is, dat bij vriezend weer de temperatuur daarin des nachts allicht enkele graden hooger zal blijven, dan in de omgevende ruimte (ik neem aan, dat dit een onverwarmde kamer is).

Een voorwaarde is echter, dat de aarde in de potten geheel droog moet zijn, omdat anders in eene dergelijke, kleine, gedeeltelijk afgesloten ruimte spoedig een te hooge vochtigheidsgraad zou kunnen ontstaan en rotting zou kunnen optreden; een tweede voorwaarde is verder, dat het terrarium overdag van boven geheel open is; des nachts kan men gerust, vooral bij vriezend weer enige bedekking van kranten of zakken aanbrengen en daardoor de planten nog extra beschutten; deze bedekking moet echter elken ochtend weer worden verwijderd; ik zou ook hier willen aanbevelen, een thermometer in of vlak naast het terrarium te hangen, om de temperatuur geregeld te kunnen gadeslaan.

Voor liefhebbers, die niet over eenige ruimte binnenshuis beschikken, waarin de verzameling, zoo goed en zoo kwaad als het gaat en met alle moeite daaraan verbonden, vorstvrij kan worden gehouden, zou ik de volgende noodmaatregel willen aanbevelen.

Mesembryanthema en vele andere succulenten zijn weliswaar niet winterhard, maar de meeste zijn wel bestand tegen absolute droogte. Dikwijls heb ik opgemerkt, dat zelfs één- en tweejarige zaailingen, die in April uit den pot worden genomen en waarvan er door toevallige omstandigheden één of meer blijven liggen, in Augustus en September nog geheel levensvatbaar zijn en weer doorgroeien, zoodra zij worden geplant; ook andere ultra-succulente en succulente Mesems vertoonen dezelfde eigenschap. Enkele jaren geleden ontstond er in mijne verzameling een ziekte in een groote pot vol tweejarige zaailingen van *Lithops optica*; van de 40 stuks waren er in November reeds de helft gesneuveld; ik heb toen alle plantjes uit den grond genomen, enige dagen op den schoorsteenmantel bewaard, om ze goed droog te laten worden en ze vervolgens in een sigarenkistje gedaan en in een schrijftafellade, in een matig verwarmd vertrek, verder bewaard; van deze plantjes gingen nog 5, welke blijkbaar reeds door dezelfde ziekte waren aangetast, verloren, doch de overige 15, welke ik in April van het volgende jaar te voorschijn haalde en weer heb geplant, bleven gezond en groeiden toen rustig verder. Hetzelfde kan men toepassen, indien men de planten onmogelijk met pot en al in eene vorstvrije ruimte

kan overwinteren. Ik zou er in zoo'n geval niet tegen opzien, de geheele verzameling uit de potten te nemen, de grond goed van de wortels te verwijderen, de wortels desnoods wat in te korten en nadat ik mij goed zou hebben overtuigd, dat alles goed droog is, de planten soort bij soort in kistjes of dozen te leggen, beschermd door wat papierwol of ander luchtig materiaal, vooral zoo, dat de lucht goed kan toetreden.

De planten moeten dus niet in papier worden gewikkeld en de dozen en kistjes moeten van gaatjes worden voorzien, althans niet hermetisch worden gesloten; deze kistjes en dozen kunnen dan in een verwarmd vertrek in of op een kast of in eene lade worden geborgen, zoolang het vriest en zoodra de vorstperiode over is, in een onverwarmd vertrek worden geplaatst.

In April, zoodra de verzameling weer zonder gevaar voor bevriezing naar de kas of het broeiraam kan verhuizen, worden de planten weer opgepot; alle ultra-succulenten en vele lage struikvormige Mesems zullen zonder eenige hinder deze overwinteringsmethode kunnen doorstaan.

Met éénjarige zaailingen, vooral met zeer kleine exemplaren, welke wat laat gezaaid werden, zou ik deze methode echter liever niet willen toepassen; het lijkt mij het beste, deze, waarvan de meeste liefhebbers waarschijnlijk geen groot aantal potten vol zullen bezitten, maar in de verwarmde huiskamer in een vensterbank te plaatsen en ze bij strenge vorst des avonds op een tafel in 't midden van de kamer over te brengen.

Ik zou niet volledig zijn, indien ik niet naar voren bracht, dat al deze overwinterings-mogelijkheden het beste zullen gelukken met goed geharde, in November reeds volkomen droog staande planten.

Zaailingen, welke men anders in den winter niet volkomen droog houdt, zou ik onder de gegeven omstandigheden, althans in Januari en Februari, als de laagste temperaturen te verwachten zijn, toch maar geheel droog houden. Het risico, dat enkele kleine exemplaren, welke te sterk indrogen, misschien in Maart niet meer levensvatbaar zullen blijken te zijn, is kleiner, dan het risico, dat verbonden is aan het water geven in die maanden. Volgt nl. spoedig daarop een strenge vorst, dan zou het resultaat kunnen zijn, dat geen enkele der zaailingen de te lage temperatuur overleeft.

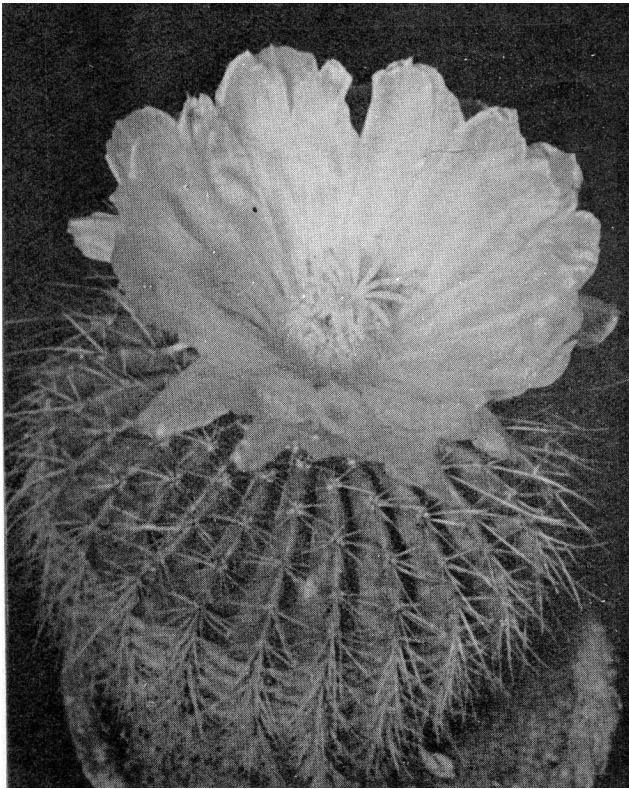
Dr. H. W. DE BOER

ERIOACTUS GROSSEI (S c h u m.) Bckbg.

In het Decemernummer 1941 van *Succulenta* behandelde ik de geslachten *Notocactus* K. Schum. en *Malacocarpus* S. D. en de

daaruit door B a c k e b e r g nieuw ingestelde geslachten *Acanthocephala* en *Eriocephala*. Intusschen heeft B a c k e b e r g deze namen weder veranderd in *Brasilocactus* en *Eriocactus*, omdat de eerste reeds in gebruik zijn voor andere plantengeslachten.

De afbeeldingen in het Decemбернаummer van *Succulenta* waren gemaakt van planten zonder bloemen om den top duidelijk te doen

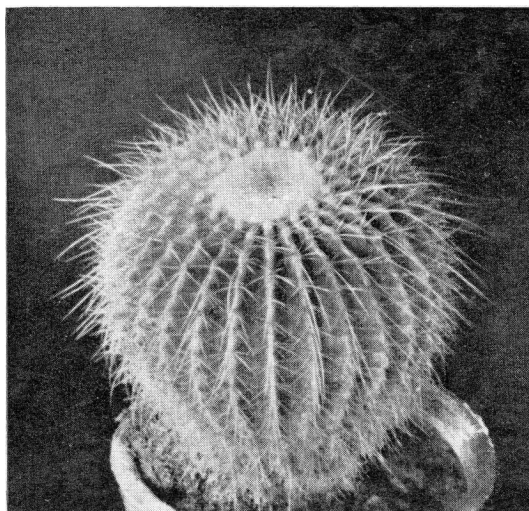

Eriocactus Grossei (Schum.) Bckbg. Foto de Veen.

uitkomen, nu publiceer ik een afbeelding van *Eriocactus Grossei*, waaruit blijkt, dat de groote gele bloem veel lossers van bouw is dan de bloem van *Notocactus* en dat stijl en stempels geel zijn in tegenstelling met die van *Notocactus*, welke rood zijn.

De kenmerken, die B a c k e b e r g voor *Eriocephala* opgaf zijn, dat de wol op den top der plant viltig of vezelig is, de groote gele bloemen zijn lossers van bouw dan die van *Notocactus*, de bloem heeft een gele stijl met gele stempels, de vrucht is gevuld, de zaden zijn droog. Deze kenmerken gelden nu voor *Eriocactus*.

Eriocactus Grossei is een bolvormige plant met platten top, zij groeit later echter cilindrisch uit en kan een hoogte van 1,5 M. bereiken. De kleur van de epidermis is licht groen. De ongeveer 16 smalle ribben zijn iets gegolfd en bezet met kleine ronde areolen. De ca. 7 uitgespreid staande doorns zijn zeer dun en gebogen, de langste, welke naar onderen is gericht wordt tot 4 cm lang. Alle doorns zijn geel van kleur.

Eriocactus Schumanniani Bckbg. Foto de Veen.

De groote klokvormige gele bloem is 4 cm lang, als zij geheel open staat is zij aanmerkelijk breder dan lang. De slappe stijl draagt 12-17 stempels, welke gebogen zijn en wit van kleur. Stijl en stempels steken boven de talrijke korte meeldraden uit. Het vruchtbeginsel en de korte bloembuis zijn bedekt met talrijke smalle schubben, welke purperachtig van kleur zijn. De axillen zijn zeer sterk bezet met bruine wol, waartusschen lange borstelharen te voorschijn komen. De vrucht is 2,5 cm lang en 2 cm breed, de zaden zijn zwart.

De plant is afkomstig uit Paraguay en wordt gevonden tusschen Carepegua en Acaay.

Om nog eens de aandacht te vestigen op den wolligen top van *Eriocactus*, het Grieksche woord erion beteekent wol, drukken wij hier nogmaals de foto van *Eriocactus Schumannianus* af.

TH. DE HAAS.